

- ANALYSE

Satspuljen, SSA-reserven og økonomien i den frivillige sociale sektor

I denne analyse kortlægges den statslige finansiering af indsatsen for at forbedre vilkårene for udsatte og sårbare grupper i samfundet. Herunder fokuseres særligt på Socialministeriets finansiering af indsatsen fra civilsamfundet.

Indledning og hovedbudskaber

Denne analyse går tæt på udviklingen i finansieringen af indsatsen for de udsatte og sårbare grupper i samfundet, der siden 1993 og frem til 2019, er blevet finansieret af satspuljen.

Først kortlægges hele satspuljen og den nye reserve til social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområde (SSA-reserven), der er trådt i stedet for de tidligere årlige tilførsler til satspuljen. Herefter fokuseres på den del af indsatsen, der er finansieret af Socialministeriet og som især går til civilsamfundsorganisationerne, herunder hvor meget de landsdækkende frivillige sociale organisationer har modtaget fra Socialministeriet de seneste år. Til sidst ses på indtægtsposterne fra regnskaberne fra 9 organisationer.

Hovedresultaterne er:

- Den statslige medfinansiering for at forbedre vilkårene for svage og udsatte grupper samt personer på overførselsindkomst finansieret af den tidligere satspulje, der er ophørt med udgangen af 2019, og den nye reserve til social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet (SSA-reserven) har været ca. 16 mia.kr. årligt i faste priser siden 2017.
- Opgørelserne efter 2019 er alene baseret på de forventede budgetoverslagsår, der blev opgjort i 2019. Staten udarbejder ikke længere oversigter over den samlede indsats, der tidligere blev finansieret af satspuljen, og det er ikke umiddelbart muligt at sammenligne de tidligere, samlede opgørelser over indsatserne i satspuljen med den aktuelle finanslov.
- En gennemgang af posterne i satspuljen viser, at midlerne i puljen over årene er anvendt til at finansiere en lang række forskelligartede indsatser af en betydelig bredde.
- I 2020 udgjorde Socialministeriets finansiering af sociale formål 1,15 mia.kr. inkl. 0,19 mia.kr. i direkte tilskud, der var midlertidige pga. en ekstraordinær corona indsats. Af den samlede finansiering gik 74 pct. til civilsamfundsorganisationerne, og af den del gik ca. 50 pct. til ansøgningspuljer, 30 pct. til driftstilskud og ca. 20 pct. til ekstraordinære, direkte tilskud.
- Knap 50 pct. af Socialministeriets finansiering til civilsamfundsorganisationerne blev finansieret af satspuljen. Godt 50 pct. blev finansieret af øvrige bevillinger fra Socialministeriet.

- Civilsamfundsorganisationerne, der modtager midler fra Socialministeriet, udgør en bred vifte af forskellige organisationer, der både i størrelse og i finansieringsform har en stor bredde. De mindre organisationer modtager et større statsligt tilskud pr. ansat medarbejder end de større organisationer.
- Ud fra en gennemgang af indtægterne i 9 landsdækkende organisationer (udvalgt pba. størrelse via listen over ULFRI-modtagere) er billedet ift. indtægterne i organisationerne, at det offentlige bidrag ikke udgør mere end 25 pct. af de samlede indtægtsposter, og at det er under 10 pct. for de fleste af de undersøgte organisationer.

1. Baggrund om den statslige medfinansiering af social-, sundheds, og arbejdsmarkedsområdet

Staten finansierer årligt omkring 16 mia.kr. i særlige tiltag på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet med det formål at forbedre vilkårene for sårbare og udsatte grupper samt personer på overførselsindkomst via satspuljen og den nye reserve til social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet (SSA-reserven).

Fra 1993 til og med 2019 blev det finansieret af satspuljen. En stor del af satspuljen var permanent og lovbunden. En mindre del af satspuljen var midlertidig, og puljen blev derfor tilført midler fra Finansloven årligt via politiske aftaler herom, der blev lavet i regi af et særligt forhandlingsforløb med socialordførere, sundhedsordførere mv. Satspuljen er også til tider blevet kaldt 'de fattiges finanslov' og havde blandt andet til formål at sikre innovation og udvikling i den sociale sektor. Satspuljen har gennem årene været genstand for en del kritik, blandt andet fordi den ikke giver et godt overblik over projekterne samt effekterne af indsatserne, men samtidig har de finansierede initiativer spillet en vigtig rolle i forhold til finansieringen af sociale tiltag målrettet samfundets mest udsatte borgere¹

Fra 2020 og frem finansieres nye tiltag til formålet af den afsatte reserve til social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet (herefter SSA-reserven). Formålet med reserven skal ses i forlængelse af de oprindelige intentioner med satspuljen. Midlerne skal komme socialt udsatte til gavn, og midlerne skal derfor i høj grad bruges på indsatser i civilsamfundet og andre initiativer tæt på målgruppen.

Satspuljen

Satspuljen blev som det fremgår etableret med det formål at forbedre vilkårene for modtagere af overførselsindkomster samt udsatte og sårbare grupper i samfundet. Etableringen var resultat af et forlig indgået i maj 1990 mellem Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre, Venstre, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti. Forliget blev senere tiltrådt af Dansk Folkeparti. Siden er også Liberal Alliance og Alternativet tiltrådt forliget.

Pengene til puljen afhang af lønudviklingen på arbejdsmarkedet. Satspuljen er således blevet finansieret med op til 0,3 pct. af den automatiske regulering af overførselsindkomsterne i de tilfælde, hvor ændringen i årslønnen har været højere end 2,0 pct.

Tidligere havde overførselsindkomsterne været reguleret, så de præcist fulgte lønudviklingen. I perioden 1993-2010 blev satspuljen årligt forøget. Siden har lønstigningerne på arbejdsmarkedet kun i et enkelt år i perioden 2011-2014 været så høje, at satspuljen blev forøget.

Hvert efterår forhandlede partierne bag satspuljeforliget om fordelingen af satspuljemidlerne i en række ministerier, og den endelige aftale blev indgået i slutningen af oktober/midten af november. Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Venstre og Dansk Folkeparti udgør i dag satspuljepartierne.

Med aftale om finansloven for 2019 blev forliget om satspuljen opsagt med henblik på ophør af satspuljen som del af "Aftale om ny regulering af folkepensionen og indførelse

1 Kilde: Satspuljen er velfærdsstatens sociale eksperimentarium – og det roder | Information.

af obligatorisk opsparing for overførselsmodtagere". Med virkning fra 1. januar 2020 er satspuljen afskaffet, jf. lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension mv.

Reserve til social-, sundheds-, og arbejdsmarkedsområdet

Som led i det nye forlig udmøntes i stedet en årlig reserve svarende til de resterende frigivne midler i fremtidige finansår, der følger af "Aftale om udmøntning af satspuljen for 2019", samt et beløb svarende til niveauet for den gennemsnitlige årlige tilførsel til satspuljen, som følge af ubrugte midler og omprioritering af opsparing i perioden 2015-2019. Denne reserve anvendes fortsat til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområde mv².

Siden 2016 har satspuljen inkl. den nye SSA reserve udgjort ca. 16 mia.kr. årligt i faste priser, jfr. figur 1 i næste afsnit. Med finansloven fra 2020 er der blevet afsat følgende beløb til SSA- reserven:

- 2020: 146,7 mio.kr.
- 2021: 194,0 mio.kr.
- 2022: 605,7 mio.kr.
- 2023: 926,0 mio.kr.
- 2024: 885,3 mio.kr. (finansloven 2021)

Det er i alt 1.872,4 mio.kr. over fire år fra 2020 til 2023, hvoraf der med finansloven for 2020 blev udmøntet 689,6 mio.kr. for 2020 til 2023. Med finansloven for 2021 er der afsat yderligere 885,3 mio.kr. i 2024. I 2021 er der udmøntet i alt 695,3 mio.kr. af reserven for perioden 2021-2024, jf. aftale mellem regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Alternativet og Liberal Alliance om udmøntning af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2021-2024 af november 2020.

2. Satspuljen og reserven til social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet (SSA)

Indledningsvis kortlægges her hvordan satspuljen har udviklet sig over tid med udgangspunkt i opgørelser over den tidligere satspulje frem til og med 2019, samt budgetoverslagsår frem til 2023, hvor den nye SSA-reserve er tillagt. Efter 2019 er der imidlertid ikke længere lavet opgørelser over den samlede satspulje, og det er ikke umiddelbart muligt at sammenligne posterne i den tidligere satspulje med de seneste opgørelser i Finansministeriets finanslovsdatabase.

Satspuljen og SSA reserven fra 2016 til 2023

Med udgangspunkt i opgørelser over satspuljen fra Økonomistyrelsen frem til og med 2019 er der lavet en samlet oversigt over satspuljen og udviklingen i posterne over en periode fra 2016 til og med 2023, hvor perioden fra 2020 og frem er budgetoverslagsårene opgjort i 2019³.

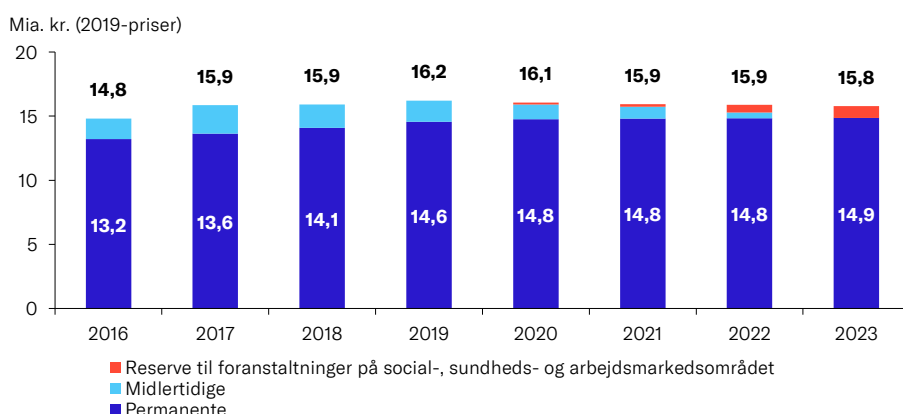
Som det fremgik tidligere, er satspuljen ophørt med udgangen af 2019, og de årlige tilførsler til de samme formål som den tidligere satspulje, finansieres nu af SSA puljen. De aftalte beløb i den nye SSA-pulje er hentet fra finansloven for 2020. Jf. figur 1 herunder

² Se Finanslovens paragraf 35.11.05.10, Reserve til foranstaltninger på social-, sundheds-, og arbejdsmarkedsområdet.

³ Alt sammen er i faste 2019 priser, hvilket betyder, at det er den realeudvikling der præsenteres. De årlige stigninger i priser og lønninger er dermed fraregnet.

har størrelsen på satspuljen været nogenlunde uændret på omkring 16 mia.kr. årligt siden 2017 i faste 2019-priser.

Figur 1: **Satspuljebevillinger fordelt på varighed og reserve til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet, 2016-2019**

Kilde: Økonostyrelsen, Satspulje projektoversigt 2017-2019 og finansloven 2020.

Note: Opgjort i faste 2019 priser. 2020 og frem er budgetoverslagsår fra 2019. Den nye reserve til social, sundhed og arbejdsmarkedsområdet er tilføjet fra 2020 og frem pba. FL2020.

Opgørelsen inkluderer den afsatte SSA-pulje på finansloven, der efter 2019 træder i stedet for de midlertidige bevillinger i den tidligere satspulje. Fra 2016 og frem til 2019 er puljen vokset med ca. 3 pct. årligt. Herefter er puljen faldet svagt med 0,7 pct. årligt frem til 2023.

Den permanente⁴ del af bevillingen har i årene fra 2016 til 2019 svinget mellem 86 pct. og 89 pct. Men efter 2019 har den ligget på over 90 pct., størst i 2023 på 94 pct.

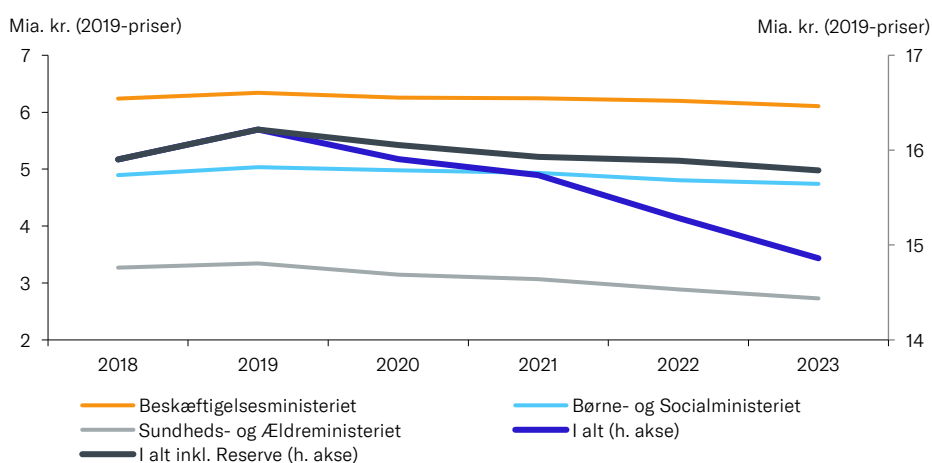
I figur 2 er satspuljen opgjort for 2018 og 2019 samt budgetoverslagsårene 2020 til 2023. Den samlede satspulje med og uden om med den nye SSA-reserve er opgjort på akserne til højre i figuren. Herudover er bevillingerne til de tre største ressortområder (ministerier) opgjort, hvor beløbene fremgår af akserne til venstre i figuren.

Puljen til Børne- og Socialministeriet har været mest permanent. Bevillingen til Beskæftigelsesministeriet har oplevet et svagt fald, imens bevillingen til Sundheds- og Ældreministeriet oplever det største fald. Det er vigtigt her at være opmærksom på, at de midlertidige bevillinger i SSA-puljen for 2020 og frem ikke er udmøntet på opgørelses-tidspunktet. Udviklingen i tildelingerne til de enkelte ressortområder / ministerier skal

⁴ Permanente bevillinger gives til initiativer, der finansieres fast hvert år og som ikke udløber efter en afgrænset periode.

selvfølgelig ses i det lys. De vil som tidligere formentlig også få tildelt midler fra reserven i et vist omfang, hvorfor faldet i bevillingerne fra 2020 og frem vil blive mindre eller ligefrem stige.

Figur 2: **Bevillinger fra Satspuljen fordelt på de 3 største ressortområder, 2018-2023**

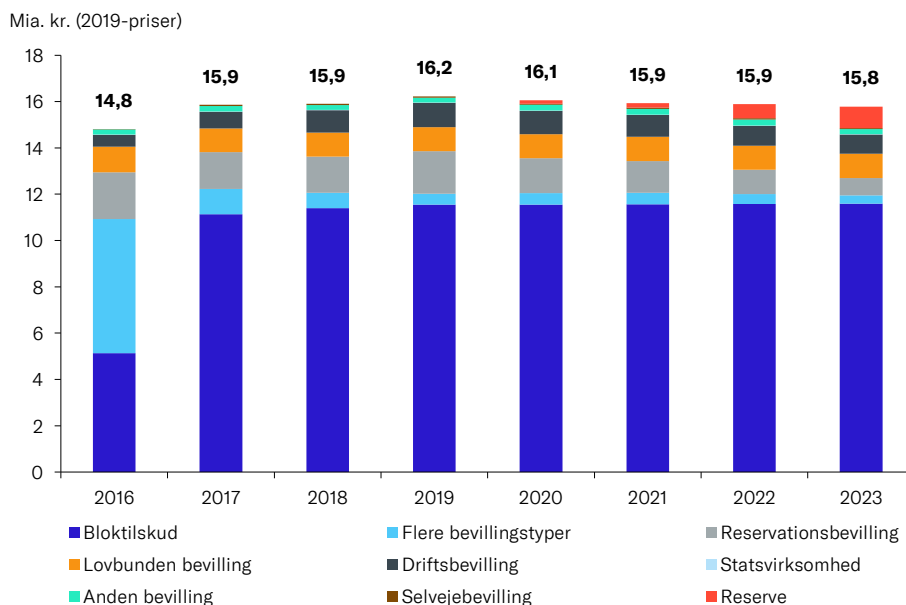
Kilde: Økonomistyrelsen, Satspulje projektoversigt 2019, samt Finansloven for 2020. 2020 og frem er budgetoverslagsår.

Note: 2019-priser

I figur 3 er udviklingen i satspuljen fra 2016 til 2023 vist opdelt på bevillingstyper og inkl. SSA-reserven fra 2020 til 2023. Driftsbevillingerne har været stigende fra 2016 til 2019 og derefter svagt aftagende frem mod 2023.

Reservationsbevillingerne og gruppen "Flere bevillingstyper" har været aftagende i hele perioden 2016-2023. Bloktilskuddene har modsat være stigende frem mod 2019, hvor efter niveauet er stagneret. Bevillinger til statsvirksomheder, Lovbunden bevillinger, Selvejbeholdninger og Andre bevillinger har været relativt konstante hen over perioden.

Figur 3: **Bevillinger fra Satspuljen fordelt på bevillingstype, 2016-2019**

Kilde: Dansk Erhverv pba. Økonomistyrelsen, Satspulje projektoversigt 2017-2019 samt Finansloven 2020. 2020 og frem er budgetoverslagsår.

Note: Bemærk at "reserve" henviser til reserven til social, sundhed og arbejdsmarked. Faste 2019 priser. For hver bevillingstype gælder en række særskilte regler og krav. Bloktilskud er overførsler til kommuner og regioner. Selvejbebevillinger er til selvejende organisationer. Se nærmere om de øvrige bevillingstyper her:

[Bevillingstyper \(oes.dk\)](#)

Dansk Erhverv har etableret en oversigt over den reale udvikling i satspuljen inkl. samtlige underposter for perioden fra 2016 til og med 2019 inkl. budget-årene 2020-2023 lavet detaljerede oversigter over de mere end 800 både store, små og meget forskellige initiativer, der er blevet finansieret af puljen på finansloven opgørelser heraf.

Udvalgte enkeltposter fra satspuljen

Af den samlede satspulje på de ca. 16 mia.kr. er der frem til og med 2019 inkl. budget-årene 2020-2023 lavet detaljerede oversigter over de mere end 800 både store, små og meget forskellige initiativer, der er blevet finansieret af puljen på finansloven.

Formålet med satspuljen har som beskrevet tidligere været at forbedre vilkårene for modtagere af overførselsindkomster samt udsatte og sårbare grupper i samfundet.

På baggrund af en gennemgang af alle posterne i satspuljen, er der i tabel 1 udvalgt en række poster, der på eksempelbasis kan illustrere forskelligheden af de initiativer, der er blevet finansieret af satspuljen. Beskrivelserne af de enkelte poster er taget direkte fra satspulje-oversigten og det er ikke undersøgt yderligere, hvad der ligger bag de enkelte poster. På baggrund af teksten viser det, at definitionen af satspuljens

anvendelsesområde gennem årene har været bredt og har samlet en række forskelligartede initiativer i regi af puljen.

De her viste 13 poster udgjorde tilskud på 1.036 mio.kr. i 2019, hvilket svarede til 6,4 pct. af hele satspuljen det år.

Tabel 1: **Oversigt over udvalgte poster fra Satspuljen i 2019**

Projekt navn	Beskrivelse	2019 (mio.kr)
Erstatningsudgifter til veteraner	Aftale om udmøntning af satspuljen for 2017 på beskæftigelsesområdet af 7/11-2016: Aftalepartierne er enige om at disponere 150 mio. kr. årligt fra satspuljen til erstatning til tidligere udsendte soldater, der som led i ansættelse i staten har opholdt sig i udlandet og som følge heraf er diagnosticeret med posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD).	156,6
Tilsyn med plejehjem	Tilsyn med plejehjem	27,1
Finansiering af ændringer i servicelovens § 29 om tabt arbejdsfortjeneste	At finansiere stigningen i antallet af modtagere af tabt arbejdsfortjeneste	20,1
Social- og Indenrigsministeriets administrationsudgifter til satspuljeprojekter	Formålet er at afsætte finansiering til det administrative arbejde, der er nødvendigt for at føre visse af de foreslåede initiativer ud i livet. Der er således en række administrationsomkostninger forbundet med at sørge for, at de midler, der afsættes til ansøgningspuljer kommer ud til de rigtige modtagere og anvendes som forudsat.	15,1
Supplerende dagpenge (aftrapning)	Formålet er at finansiere en ændring af reglerne for aftrapning af supplerende dagpenge fra 1 til ½ pct., med virkning fra den 1. juli 1994	110,7
Vurdering af erhvervsevnetab	Ændring af bedømmelsesgrundlaget ved vurdering af erhvervsevnetabet ved tilkendelse af førtidspension	239,9
Ændret aftrapning af grundbeløb og pensionstillæg	Formålet er at finansiere en række ændringer i lov om social pension, som bl.a. forhøjelse af fradrag i grundbeløb og kompensation til pensionister bosiddende i kommuner med relativ høj skatteprocent i form af et særligt tillæg til pensionen, jf. lov om social pension af 9.12. 1994	91,6
Reduktion af a-kasse bidrag for selvstændige	Formålet er at finansiere en reduceret bidragssats for selvstændige forsikrede.	201,5
Fleksibel udtrædelsesordning for medhjælpende ægtefæller (lovbunden)	Formålet er at finansiere en mere fleksibel afgang til henholdsvis arbejdsløshedsdagpenge og sygedagpenge ved udtræden af ægtefælles virksomhed	92,8
Forhøjelse af dagpenge til orlovs havere	Formålet er at finansiere merudgifter som følge af forhøjelse af satsen for barsels dagpenge	21,4
Boligstøtte - arealopgørelse - gavllejligheder mv. (lovbunden)	Formålet er at sikre større boligstøtte i de tilfælde, hvor arealopgørelsen og huslejen svarer til lignende lejligheder uden gavl.	3,2
Administration af satspuljen	Beskæftigelsesministeriets administration af satspuljer	9,3
Statsstøtte til etablering af servicearealer. Efterregulering af	I 1996 gennemførte regeringen plejeboligreformen, som tog sigte på at skabe flere moderne plejeboliger, dvs. ældreboliger med tilhørende	46,5

aftalen S96-III fra satspuljen for 1996	servicearealer og tilknyttet personale. Ét af redskaberne i plejeboligreformen var etableringen af et statsligt servicearealtilskud, som øgede kommunernes incitament til etablering af servicearealer.
---	---

Kilde: Økonomistyrelsen, Satspulje projektoversigt 2017-2019

Sammenligning af satspuljen med den aktuelle finanslov

Gennemgangen af satspuljen er som angivet baseret på opgørelser fra 2019 og tidligere over den tidligere satspulje, herunder de planlagte budgetoverslagsår fra 2020 og frem⁵.

Der laves fra statens side ikke længere samlede opgørelser over bevillingerne på de i alt ca. 16 mia.kr., der lå i den tidligere satspulje. Derfor er der som en del af analysen foretaget en sammenligning mellem den tidligere satspulje inkl. budgetoverslagsårene med den aktuelle finanslov for 2021 baseret på data fra Finansministeriets finanslovsdatabase⁶.

Det er imidlertid ikke muligt systematisk at følge udviklingen i de aktiviteter, der tidligere er blevet finansieret af Satspuljen på de aktuelle finanslove. Det skyldes til dels, at over 322 poster eller 40 pct. af de tidligere i alt 833 oplyste poster i satspuljen ikke længere tilgængelige på den seneste finanslov. Det kan bl.a. skyldes ressortændringer. Herudover skyldes det, at de tidligere opgørelser over satspuljen ikke indeholder tilstrækkelig detaljerede kontonumre fra finanslovene, der kan muliggøre en præcis og systematisk sammenligning.

Et konkret eksempel herpå er satspuljeposten fra ovenstående tabel 1 om ”Vurdering af erhvervsevnetab” på 240 mio.kr. i 2019. Denne post indgår alene som delmængde i en større finanslovskonto på Beskæftigelsesministeriets område (17.64.06.10) på i alt 4.543 mio.kr. til ”Højeste, mellemste og almindelig førtidspension med 100 pct. refusion inkl. tillægssydelse til almindelig førtidspension” i 2019.

Samlet set er det derfor ikke umiddelbart muligt systematisk at genskabe den samlede oversigt over indsatsen i den tidligere satspulje på de omkring 16 mia.kr. årligt i 2019 priser inkl. den nye SSA-reserve fra 2019 og frem.

3. Socialministeriets finansiering af sociale formål inkl. civilsamfundsorganisationer

Fra at have set på de samlede bevillinger for hele den tidligere satspulje, fokuseres her på Socialstyrelsens tilskud til sociale formål inkl. civilsamfundet baseret på tal fra Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen udmønter årligt tilskud til sociale formål, herunder til frivillige sociale organisationer, som er tilskud til støtte til organisationer, hvis hovedformål er at yde en social indsats, eller hvor den sociale indsats udgør en væsentlig del af organisationens aktiviteter. Det er de tilskud, der fokuseres på her.

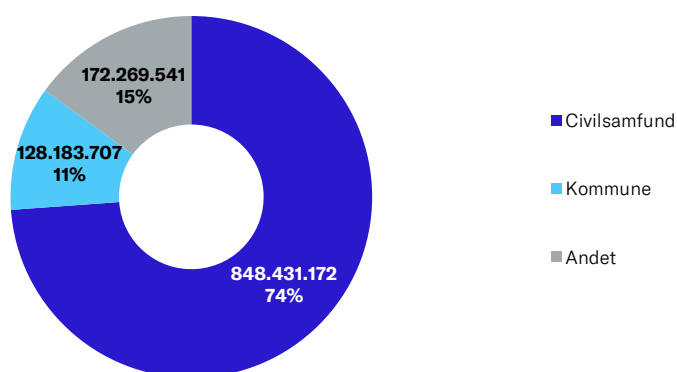
⁵ [Finansår 2019 \(oes.dk\)](#)

⁶ [Finansministeriets finanslovsdatabase \(oes-cs.dk\)](#)

Der samlede tilskud udgjorde i 2020 ca. 1,15 mia.kr. Udbetalingerne har været meget ujævne over tid, hvorfor nedenstående fremstillinger alene baserer sig på dette år. I gennemsnit har tilskuddene været på 1,1 mia.kr. årligt i perioden 2017-2020. I 2020 gik tre ud af fire kroner fra puljen eller 850 mio.kr. til civilsamlundsorganisationerne. I gennemsnit har det beløb været 654 mio.kr. årligt fra 2017-2020. Af de resterende ca. 350 mio.kr. gik knap halvdelen til kommuner og godt halvdelen til andre formål. Se figur 4.

Det bemærkes, at bevillingerne i 2020 er påvirket af ekstraordinære høje, direkte tilskud på godt 180 mio.kr. pga. indsatser relateret til corona epidemien. Uden disse ekstraordinære bevillinger i 2020, ville de samlede tilskud have været på ca. 965 mio.kr. og tilskudet til civilsamlundet på ca. 680 mio.kr. i 2020. I gennemsnit har tilskuddene til civilsamlundsorganisationerne de sidste fire uden de direkte tilskud været på 610 mio.kr.

Figur 4: **Tilskud fra Socialstyrelsen på ca. 1.150 mio. kr. fordelt på modtagertype, 2020**

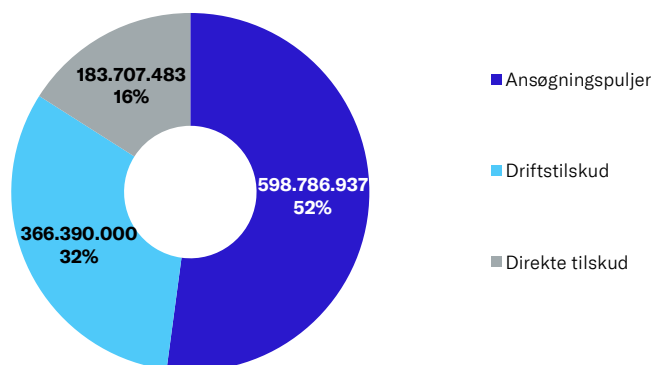
Kilde: Danske Erhverv pba. Socialstyrelsen.

Note: Tilskudsbeløb i DKK.

Herefter kortlægges det samlede tilskud fra Socialstyrelsen opgjort på udmøntningsform. I 2020 gik godt halvdelen af tilskuddene til ansøgningspuljer, svarende til knap 600 mio. kr. Herudover gik 32 pct., svarende til godt 366 mio. kr., til driftstilskud, mens de resterende knap 184 mio.kr. gik til direkte tilskud. Se figur 5.

Ansøgningspuljer er tilskud, der ydes på baggrund af ansøgninger fra ansøgerkredsen, som der foretages en faglig, individuel vurdering af. Der er ansøgningspuljer til projektstøtte og driftsstøtte. Driftstilskud ydes til dækning af driftsudgifter til en på forhånd navngiven organisation. Direkte tilskud ydes til en på forhånd fastlagt tilskudsmodtager til brug for en projektafgrænset opgave og til en afgrænset periode.

Figur 5: **Tilskud fra Socialstyrelsen på ca. 1.150 mio.kr. fordelt på udmøntningsform, 2020**

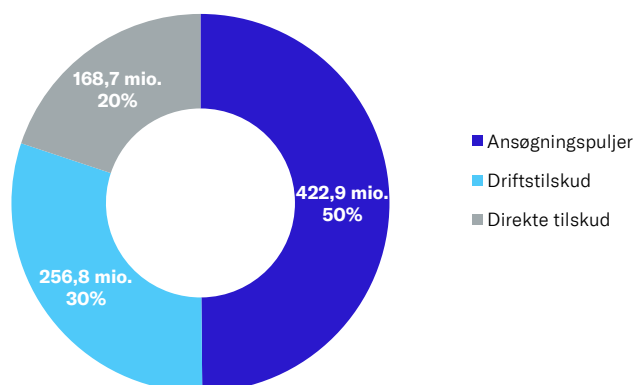

Kilde: Danske Erhverv pba. Socialstyrelsen.

Note: Tilskudsbeløb i DKK.

I figur 6 fokuseres alene på den del af finansieringen fra Socialstyrelsen, der går til civilsamfundet, hvilket er de ca. 850 mio.kr. i 2020 inkl. det direkte tilskud på knap 170 mio.kr. til ekstraordinære tiltag ifm. corona epidemien. 50 pct. eller ca. 423 mio.kr. gik til ansøgningspuljer.

Figur 6: **Tilskud fra Socialstyrelsen til civilsamfundet på ca. 848 mio.kr. fordelt på udmøntningsform, 2020**

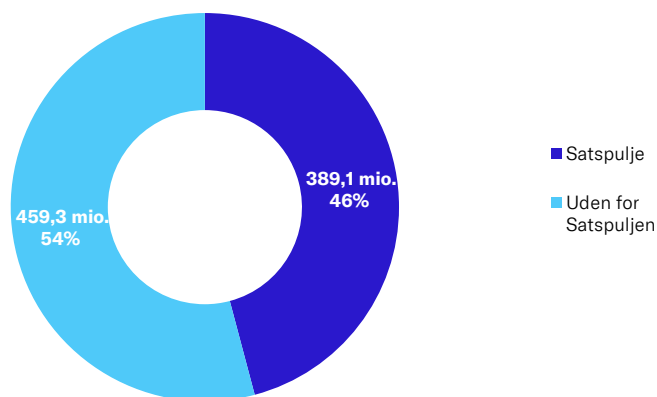

Kilde: Danske Erhverv pba. Socialstyrelsen.

Note: Tilskudsbeløb i DKK.

I figur 7 herunder er der også kun fokus på finansieringen til civilsamfundet fra Socialstyrelsen opgjort på den del, der kommer fra satspuljen og øvrig finansiering. Lidt mere end halvdelen kommer fra satspuljen, og lidt mindre end halvdelen uden for satspuljen.

Figur 7: Tilskud fra Socialstyrelsen til civilsamfundet på ca. 848 mio.kr., 2020

Kilde: Danske Erhverv pba. Socialstyrelsen.
Note: Tilskudsbeløb i DKK.

Socialministeriets finansiering af landsdækkende civilsamfundsorganisationer

Nu er finansieringen fra Socialministeriet til sociale formål, herunder især med fokus på medfinansieringen af civilsamfundsorganisationer, blevet kortlagt. I dette afsnit er der fokus på, hvilke organisationer, der modtager finansieringen fra Socialministeriet.

Til det formål er det valgt at arbejde med afgrænsningen 'landsdækkende, frivillige, sociale organisationer', som her defineres som de organisationer, der har søgt og modtaget midler via ULFRI-puljen (ULFRI-organisationer). Det skal bemærkes, at der er tale om en snæver og ikke fuldt dækkende definition af civilsamfundet, da det f.eks. er et krav, at 'ULFRI-organisationerne' er landsdækkende. Der er i alt 97 organisationer på listen over tilskudsmottagere af ULFRI-midler i 2020. Det er imidlertid vurderingen, at ULFRI-listen i mangel på andre, mere dækkende oversigter, stadig giver et nogenlunde repræsentativt udsnit af landsdækkende frivillige sociale organisationer, der kan illustrere generelle tendenser.

Opgørelserne er baseret på oversigter fra Socialstyrelsen. Herunder præsenteres top ti lister over udvalgte tilskudsmottagere efter hhv. det samlede tilskud fra Socialstyrelsen og antal ansatte i ULFRI-organisationerne⁷. Samtidig vises en liste over de 20 organisationer, der i 2020 har modtaget det største tilskud pr. årsværk.

⁷ Antallet af ansatte og årsværk er hentet fra CVR-registeret. Såfremt organisationer har mere end et cvr.nr. vil det kun være antallet af ansatte for hovedorganisationen, der fremgår.

Særlige midler i 2020 grundet corona

2020 har været et ekstraordinært år. Det kan også aflæses i civilsamfundsorganisationernes økonomi og i de statslige midler, som organisationerne har modtaget.

For det første har en lang række organisationer i løbet af året modtaget direkte tilskud, der bl.a. skulle anvendes til særlige socialpolitiske initiativer for at afbøde corona-krisens konsekvenser for socialt udsatte og sårbare børn og voksne. For det andet har en række organisationer, der har oplevet et indtægtstab på grund af blandt andet lukkede genbrugsbutikker, haft muligheder for at søge særlige kompensationspuljer til formålet. De i 2020 udmøntede midler fra disse puljer indgår i en separat kolonne i de kommende tabeller. Det er derfor værd at huske, at de modtagne midler via ansøgningspuljer vil være ekstraordinært højt for nogle organisationer i netop 2020 grundet denne støtte, der ikke er repræsentativ for det generelle støtteniveau over tid.

I oversigterne i de kommende tabeller er der indsat kolonner med både tilskud i alt og tilskud i alt excl. de ekstraordinære direkte tilskud og midler fra de ekstraordinære kompensationspuljer i 2020 pga. corona epidemien. Det forventes, at de direkte tilskud i forbindelse med corona-indsatser er en ekstraordinær tilskudspost, der ikke i samme omfang kommer til at gå igen i de kommende år og derfor ikke giver et retvisende billede af økonomien fremover. For det andet har en række organisationer, der har oplevet et indtægtstab på grund af blandt andet lukkede genbrugsbutikker, haft muligheder for at søge særlige kompensationspuljer til formålet. De i 2020 udmøntede midler fra disse puljer indgår i de samlede modtagne midler fra ansøgningspuljer hos organisationerne i de kommende tabeller. Det er derfor værd at huske, at de modtagne midler via ansøgningspuljer vil være ekstraordinært højt for nogle organisationer i netop 2020 grundet denne støtte, der ikke er repræsentativ for det generelle støtteniveau over tid.

Der er ikke samlede oversigter over antal frivillige i organisationerne, hvorfor der ikke har været mulighed for at gå i dybden med sammenhængen mellem statslige midler og antal frivillige i organisationerne. Det frivillige engagement spiller en central rolle i mange civilsamfundsorganisationer og de frivillige løfter betydelige opgaver i organisationerne, hvilket er værd at huske i relation til de kommende opgørelser. Når der fx i det kommende tales om organisationernes størrelse, så er det målt ud fra antal ansatte, men siger ikke noget om antallet af frivillige i en organisation, hvilket kunne være en anden måde at måle størrelsen på.

Data for organisationerne i de kommende tabeller baserer sig på informationer fra CVR-registreret. Det er derfor væsentligt at nævne, at organisationerne i de kommende tabeller kun er repræsenteret ved et CVR-nummer. Eksempelvis er Kirkens Korshær – som en række andre frivillige sociale organisationer – organiseret i en koncernlignende struktur. Det betyder, at foreningen er dækket af et fælles CVR-nummer samt en række decentrale CVR-numre, der dækker lokalt, socialt arbejde. I 2020 var det samlede antal

fuldtidsårsværk for hele foreningen Kirkens Korshær (alle CVR-numre, eksklusive selvejende institutioner) 307, fordelt på 450 medarbejdere.

Måtte en organisation have mere end et enkelt CVR-nummer (med flere ansatte herunder), som et eventuelt tilskud efterfølgende internt deles med, fremgår det ikke, ligesom der ikke er taget hensyn til hvordan organisationer, der måtte have internationale aktiviteter og ansatte, inkluderer dem i deres CVR-opgørelser.

Tabel 2: **Største ULFRI organisationer, fordelt på tilskud fra Socialstyrelsen, 2020**

Tilskud fra Socialstyrelsen, fordelt på type, mio. kr.							
Navn	Årsværk *	Ansøgningsspuljer	Kompensationspulje	Driftstilskud	Direkte tilskud	Tilskud i alt excl. direkte tilskud og kompensationspulje	Tilskud i alt
Kirkens Korshær	91	7,5	18,2	3,7	10,9	11,2	40,3
Røde Kors	430	11,7	12,9	0,0	9,0	11,7	33,6
Blå Kors Danmark	131	11,4	7,1	0,0	12,6	11,4	31,2
KFUM's Sociale Arbejde i Danmark	53	15,6	0,2	0,0	14,2	15,6	30,1
Fonden Mødrehjælpen	96	2,1	0,0	14,5	9,7	16,6	26,3
KFUK' s Sociale Arbejde	79	4,4	0,2	18,4	2,0	22,8	25,0
Børns Vilkår	132	2,8	0,0	17,6	3,6	20,4	24,0
Kvindecenterfonden Dannerhuset	48	8,7	0,0	1,9	10,1	10,6	20,7
Red Barnet	188	6,7	1,0	5,2	7,7	11,9	20,6
Frelsens Hærs Hovedkvarter	74	9,0	2,0	0,0	2,1	9,0	13,1

Kilde: Dansk Erhverv pba. Socialstyrelsen og DataPeeps.

Note: *Pr. 1. oktober 2020.

I tabel 3 er tilskuddene opgjort efter antal årsværk (fuldtidsansatte) i ULFRI-organisationerne. Hvis en organisation har flere cvr.nr. indgår de ansatte fra de øvrige cvr.nr. ikke.

Her er den største ULFRI organisation i 2020 målt på antal ansatte Dansk Flygtningehjælp med over 1500 ansatte, svarende til knap 1200 årsværk. Dansk Flygtningehjælp modtog i alt 4,2 mio.kr. fra puljen i 2020.

Tabel 3: **Største ULFRI organisationer, målt på antal årsværk, 2020**

Tilskud fra Socialstyrelsen, fordelt på type, mio. kr.							
Navn	Årsværk*	An-søgningspuljer	Kom-pen-sations-pulje	Drifts til-skud	Di-rekte til-skud	Tilskud i alt excl. direkte tilskud og kompensations-pulje	Tilskud ialt
Dansk Flygtningehjælp	1191	4,2	0,0	0,0	0,0	4,2	4,2
Røde Kors	430	11,7	12,9	0,0	9,0	11,7	33,6
Diakonissehuset Sankt Lukas Stiftelsen	228	2,5	0,0	0,0	0,0	2,5	2,5
Red Barnet	188	6,7	1,0	5,2	7,7	11,9	20,6
Julemærkefonden	155	3,2	0,0	0,0	0,0	3,2	3,2
Børns Vilkår	132	2,8	0,0	17,6	3,6	20,4	24,0
Blå Kors Danmark	131	11,4	7,1	0,0	12,6	11,4	31,2
Fonden Mødrehjælpen	96	2,1	0,0	14,5	9,7	16,6	26,3
Kirkens Korshær	91	7,5	18,2	3,7	10,9	11,2	40,3
Foreningen Det Sociale Netværk	82	0,6	0,0	7,8	0,0	8,4	8,4

Kilde: Dansk Erhverv pba. Socialstyrelsen og DataPeeps.

Note: *Pr. 1. oktober 2020.

Der er stor forskel på, hvor meget de enkelte ULFRI-organisationer modtager af tilskud ift. deres størrelse. Antallet af årsværk er et mål for størrelse, selv om det naturligvis ikke siger noget om hvor mange frivillige, der er tilknyttet. Anvendes antallet af årsværk imidlertid som mål for størrelse, og sættes det ift. tilskuddet fra Socialstyrelsen, fremgår det af tabel 4, at det i overvejende grad er de mindre organisationer, der modtager store tilskud ift. deres størrelse målt på antal ansatte.

Det er således kun KFUM's Sociale Arbejde og Kirkens Korshær, der på listen over de 20 største tilskudsmodtagere pr. årsværk har mere end 50 årsværk ansat. Her bør der endnu en gang mindes om at bl.a. Kirkens Korshær i nærværende undersøgelse fremgår med et enkelt CVR-nummer med et begrænset antal ansatte, mens de i praksis fordeler tilskuddet ud på en lang række dele af organisationen med flere ansatte, hvilket ændrer forholdet mellem ansatte og tilskuddet pr. årsværk. Af de ti øverste på listen har ingen over syv ansatte årsværk.

Tabel 4: **Største tilskudsmodtagere målt på tilskud pr. årsværk i 2020**

	Årsværk	Tilskud pr. årsværk (kr.)
Projekt Q-værk	1,5	5.169.564
Landsforeningen Spor	0,7	2.313.169
SAND - De hjemløses landsorganisation	5,0	1.496.858
SAVN	1,5	1.263.843
OMBOLD	6,0	1.234.652
Landsforeningen af Nuværende og Tidligere Psykiatribrugere	4,0	1.053.903
Den Sociale Retshjælps Fond	7,0	943.554
SaralystFonden	0,4	902.347
Startlinjen S/I	5,0	901.042
Amputationsforeningen	0,4	875.025
Fonden Livslinien	9,0	780.078
Bedre Psykiatri - Landsforeningen for pårørende	12,0	719.917
Foreningen Cafe Exit	7,0	705.862
Kvisten	6,0	684.196
KFUM's Sociale Arbejde i Danmark	53,0	567.443
Frivilligcentre og Selvhjælp Danmark	5,0	520.792
Frivilligcenter SR-Bistand	5,0	489.689
Børns Voksenvener Sjælland	12,0	451.166
Kirkens Korshær	91,0	443.400
Bryd Tavsheden	5,0	435.179

Kilde: Dansk Erhverv pba. Socialstyrelsen og DataPeeps.

Note: *Pr. 1. oktober 2020.

4. Økonomien i 9 udvalgte civilsamfunds organisationer.

Oversigterne over finanslovsbevillingerne i satspuljen eller fra Socialstyrelsen indeholder ikke altid informationer om, hvem der er tilskudsmodtagere. Derfor kan der ikke ud fra disse oversigter dannes et klart billede af hvilke civilsamfundsorganisationer, der modtager tilskud fra staten samlet set eller udviklingen heri.

Derfor har vi som en sidste del af analysen set på udvalgte regnskaber for i alt 9 organisationer med fokus på indtægtsposterne. Organisationerne i undersøgelsen er udvalgt, så de repræsenterer organisationer af forskellige størrelser med udgangspunkt i listen over organisationer, der modtager ULFRI-midler. Om end ULFRI langt fra er en liste, der samler alle dele af civilsamfundet på socialområdet, så er det dog en liste, der giver et rimeligt repræsentativt afsnit over landsdækkende organisationer på det frivillige socialområde, og som derfor er valgt som udgangspunkt for inddelingen.

Organisationerne er opdelt i 3 omtrent lige store grupper med hhv.

- Over 25 ansatte (tabel 5-7)
- Mellem 5 og 25 ansatte (tabel 8-10) og
- Under 5 ansatte (tabel 11-13)

For at give et overordnet indblik i forskellige typer organisationers indtægter er der udvalgt 3 organisationer i hver kategori. Det skal dog bemærkes, at det faktisk kun i nogle tilfælde systematisk fremgår af organisationernes regnskaber, hvor de enkelte indtægtsposter kommer fra. Derfor er det ud fra regnskaberne kun muligt i visse tilfælde at identificere organisationernes tilskud fra staten og udviklingen heri i de seneste tilgængelige regnskabsår. Gennemgangen af indtægtsposterne viser dog, at civilsamfundsorganisationerne – både store og små – langt fra kun får midler fra det offentlige, men også gennem samarbejder med fonde, indsamlingsaktiviteter og medlemskontingenter mv.

Hovedpunkterne fra indtægtsposterne i regnskaberne illustrerer den sammensatte økonomi i organisationerne og illustrerer samtidig også, hvor stor forskel der er organisationerne imellem, både i indtægternes omfang samt indtægtskilderne. Alle konklusionerne er derfor alene udtryk for eksempler med udgangspunkt i de 9 organisationer.

Her fremhæves nogle af hovedpunkterne fra indtægtsposterne i regnskaberne:

De største organisationer (over 25 ansatte):

- Der er markant forskel på indtægterne blandt de største ULFRI-organisationer i undersøgelsen. En organisation har mere end 1,3 mia. i indtægter mens de to andre har under 300 mio. kr. i indtægter
- To af organisationerne har indtægter fra genbrugsbutikker på mellem 15 og 18 pct., ligesom indsamlede private midler samt gaver udgør mellem 15 og 17 pct. af indtægterne hos to af organisationerne. Kontingenter spiller en mindre rolle.
- Indtægtsposterne fra det offentlige udgør ca. 25 pct. af indtægterne hos den ene af organisationerne. Hos de to andre organisationer kan andelen af offentlig medfinansiering ikke afgøres ud fra regnskabet.

Mellemstore organisationer (5-25 ansatte):

- Hvor de store organisationer har indtægter på over 200 mio.kr. årligt, har de mellemste organisationer indtægter på mellem 5 mio.kr. og 12 mio.kr. i deres seneste regnskabsår.
- Hos de mellemstore organisationer spiller den offentlige finansiering en forholdsmæssigt større rolle end hos de største organisationer. Den ene af de tre organisationer i undersøgelsen har stort set udelukkende været finansieret af Satspuljen i 2019 og 2020 med det samme beløb. I en anden organisation udgjorde støtten fra Børne- og Socialministeriet sammen med tilskud fra Tips og Lottopuljen i alt knap 60 pct. af indtægterne.
- Den mindste organisation i gruppen får den markant største finansiering fra fonde og sponser og har samlet set fordoblet deres indtægter i perioden. LOTFRI midlerne (nu ULFRI-midler) udgør alene 5 pct. af indtægterne. Hos en af de øvrige mellemstore organisationer udgør fondsmidler sammen med kontingenter og indsamlede midler ca. 40 pct. af indtægterne.

De mindste organisationer (under 5 ansatte):

- De mindste organisationer har det seneste regnskabsår haft indtægter på mellem 3 og 5 mio.kr.
- Indtægtsposterne er meget forskellige, men de er alle domineret af indtægter fra fonde og donationer.
- Andelen af statslige støttemidler i organisationerne varierer fra 10 til 20 pct. og ligger dermed gennemsnitligt under andelen af offentlig støtte til større organisationer.

Indtægter for tre civilsamfundsorganisationer med over 25 ansatte

Tabel 5: **Indtægter for Røde Kors, 2018-2020, tusinde kr.**

Indtægter, tusinde kr.	2018	2019	2020
Midler fra danske institutioner	777.443	795.617	685.438
Midler fra internationale institutioner	210.592	247.862	199.274
Indsamlede private midler	218.108	189.965	229.553
Genbrug	197.850	218.329	200.557
Andre aktiviteter	26.828	26.750	23.403
Indtægter i alt	1.430.821	1.478.523	1.338.225

Kilde: Organisationens egne årsregnskaber.

Tabel 6: **Indtægter for Kirkens Korshær, 2017-2019**

Indtægter, tusinde kr.	2017	2018	2019
Testamentariske gaver	7.863	12.787	6.725
Tilskud og gaver	19.561	17.302	35.138
Kredsarbejde, genbrugsbutikker, loppemarkeder m.v	5.493	54.463	50.203
Betaling for ophold på herberger, lejre, hjem m.m.	5.420	4.991	4.921
Tilskud fra det offentlige	57.989	55.289	64.221
Offentlige tilskud til institutioner med driftsoverenskomst	91.958	91.340	93.161
Andre genbrugsbutikker, loppemarkeder m.v.	54.969	0	0
Andre indtægter	10.750	16.098	17.282
Indtægter i alt	254.003	252.268	271.650

Kilde: Organisationens egne årsregnskaber.

Note: Der gøres opmærksom på at organisationen har ændret regnskabspraksis fra 2017 til 2018, hvilket resulterer i forskellige opgørelser af fx genbrugsbutikkernes indtægter.

Tabel 7: **Indtægter for Dansk Folkehjælp, 2017-2019**

Indtægter, tusinde kr.	2017	2018	2019
Kontingenter	2.016	1.982	2.242
Kursusmateriale m.v	758	712	727
Kurser og projekter	1.764	1.971	2.337
Tips og Lotto Puljen	2.351	2.328	2.382
Kulturstyrelsen	595	0	0
Bidragydere	565	585	568
Indtægter, driftsmidler	1.065	988	1.051
Indtægter af værdipapirer	1.329	-488	2.069
Nationale Projekter	53.577	51.893	56.810
Internationale Projekter	34.856	32.409	35.406
Konsortier	78.232	117.728	128.845
Indtægter i alt	177.108	210.108	232.437

Kilde: Organisationens egne årsregnskaber.

Indtægter for tre civilsamfundsorganisationer med over mellem 5 og 25 ansatte

Tabel 8: **Indtægter for Bedre Psykiatri - Landsforening for pårørende**

Indtægter, tusinde kr.	2017	2018	2019
Kontingenter	1.471	1.402	1.389
Tips og Lotto Puljen	396	326	344
Tilskud, fonde og virksomheder	1.695	1.142	2.064
Driftsstøtte, (Børne- og Socialministeriet)	4.100	6.600	6.700
Gaver	757	0	0
Indsamlinger og støttebidrag	0	1.330	1.262
Salg af informationsmateriale m.v.	73	163	142
Momsrefusion	69	45	70
Portostøtte	20	0	21
Renter	4	0	0
Indtægter i alt	8.585	11.007	11.993

Kilde: Organisationens egne årsregnskaber

Tabel 9: **Indtægter for SAND - de hjemløses landsorganisation, 2018-2020, tkr.**

Indtægter, tusinde kr.	2018	2019	2020
Driftstilskud (bevillinger, Satspuljen)		5.100	5.200
Andre projektilskud		551	467
Ensomhedsmillionen		0	71
Bevillinger, Julehjælp		15	0
Gaver, Julehjælp		111	293
Indtægter i alt		5.777	6.031

Kilde: Organisationens egne årsregnskaber.

Tabel 10: **Indtægter for Girltalk.dk, 2017-2019**

Indtægter, tusinde kr.	2017	2018	2019
Puljemidler	333	331	209
LOTFRI	285	242	258
Gavegivere	85	81	129
Fonde og sponsorer	971	2.637	3.701
Foredrag	232	80	139
Psykologsamtaler	112	73	62
Medlemskontingenter	51	26	62
Web-shop	22	41	70
Momskompensation	10	9	47
Udført arbejde	398	397	397
Indtægter i alt	2.498	3.918	5.075

Kilde: Organisationens egne årsregnskaber

Indtægter for tre civilsamfundsorganisationer med under 5 ansatte

Tabel 11: **Indtægter for Foreningen til Støtte for Mødre og Børn**

Indtægter, tusinde kr.	2017	2018	2019
Bidrag og kontingenter fra medlemmer		11	11
Bidrag fra øvrige		3.998	3.585
Offentlige bidrag		411	512
Modtaget arv		6.005	0
Indtægter fra tilknyttede legater		173	164
Renteindtægter/udbytter		15	10
Indtægter i alt		10.614	4.282

Kilde: Organisationens egne årsregnskaber

Note: Der gøres opmærksom på at indtægterne for 2018 indeholder en ekstraordinær stor arv, som ikke er repræsentativ for de årlige indtægter i foreningen.

Tabel 12: **Indtægter for BROEN Danmark, 2019-2020**

Indtægter, tusinde kr.	2019	2020
BROEN Danmark		
Tilskud Indenrigt- og Socialministeriet	465	803
Tilskud Lotfri	331	307
Bidrag, tilskud og legativer	429	82
Indtægter Clearhaus	34	26
Donationer (sponsorkonto)	1.489	2.345
Donationer (driftskonto)	0	625
Donationer Trygfonden	0	500
Indtægter Danmark Rundt	735	415
Mobilepay sponsorkonto	15	0
Indtægter Facebook payment	3	0
Mobilepay mobilepaykonto	78	152
Giving Tuesday	0	79
Indtægter i alt	3.579	5.332

Kilde: Organisationens egne årsregnskaber.

Tabel 13: **Indtægter for Cykling Uden Alder, 2018-2020**

Indtægter, tusinde kr.	2018	2019	2020
Omsætning m/ moms	55	66	80
Omsætning u/moms	-5	99	22
Medlemskontingenter, organisationer	737	723	618
Medlemskontingenter, private	0	1	1
Donationer	332	116	53
Fondsmidler og puljer	2.778	2.754	1.995
Småbevillinger	21	0	0
Socialstyrelsen	328	346	334
Donationer modtaget på vegne af medlemmer	0	177	154
Indtægter i alt	4.247	4.282	3.257

Kilde: Organisationens egne årsregnskaber.